

خونریزی های رحمی

خونریزی رحمی می‌تواند در هر سنی برای خانمها اتفاق بیفتد، از نوزاد دختر چند روزه گرفته تا خانمی که در سن یائسگی قرار دارد، اما علت آن در هر رده سنی متفاوت است.

خانم هایی را که دچار خونریزی رحمی میشوند به چهار گروه دسته بندی می کنند:

- 1- دخترها از بدو تولد تا قبل از سن بلوغ.
- 2- دخترهایی که در سنین بلوغ قرار دارند.
- 3- خانم هایی که در سنین بارداری قرار دارند.
- 4- خانمهایی که در سنین یائسگی قرار دارند.

خانم هایی که در سنین بارداری قرار دارند، بیشتر از بقیه به دلیل خونریزی رحمی به پزشک مراجعه می کنند.

در این مطلب علل شایع خونریزی غیرطبیعی رحم را می گوئیم.

1- اختلالات هورمونی

استروژن و پروژسترون دو هورمون مهم و تأثیرگذاری هستند که تعادل بین آنها سبب تنظیم عادت ماهانه می‌شود و به تبع آن چرخه تخمک گذاری و سپس بارداری انجام می‌گردد. حال اگر کوچک ترین اختلالی در تعادل این دو هورمون ایجاد شود، چرخه قاعدگی فرد نامنظم می‌شود و با خونریزی های نامنظم و غیر طبیعی مواجه می‌شود.

2- قرص‌های ضد بارداری

مصرف قرص‌های ضد بارداری یکی از عوامل شایع خونریزی غیر طبیعی رحم می‌باشد. مصرف این قرص‌ها تعادل هورمونی را در بدن تغییر می‌دهد و بر چرخه تخمک گذاری تأثیر می‌گذارد. بنابراین عادت ماهیانه فرد تحت تأثیر قرار گرفته و خونریزی غیر طبیعی در او ایجاد می‌شود. لکه بینی در بین عادت ماهانه نیز از دیگر عوارض مصرف قرص‌های ضد بارداری می‌باشد.

مصرف قرص‌های ضد بارداری و اورژانسی باید تحت نظر پزشک متخصص زنان باشد تا او با در نظر گرفتن شرایط بدنی شما، بهترین روش را به شما معرفی کند

مصرف قرص‌های ضد بارداری اورژانسی نیز از دیگر علل خونریزی غیر طبیعی رحم می‌باشد. قرص‌های ضد بارداری اورژانسی، باید سریعاً تأثیر خود را بر عدم تخمک گذاری فرد بگذارند. بنابراین در مدت زمان کوتاهی، تعادل هورمونی بدن را تحت تأثیر قرار می‌دهند.

مصرف این نوع قرص‌ها با فاصله طولانی مشکلات کمتری ایجاد می‌کند. اما گاهی دیده شده که فردی در طی چند ماه، چند بار از این روش جهت جلوگیری از بارداری استفاده می‌کند که بسیار خطرناک است. به همین دلیل توصیه می‌شود که مصرف قرص‌های ضد بارداری و اورژانسی باید تحت نظر پزشک متخصص زنان باشد تا او با در نظر گرفتن شرایط بدنی شما، بهترین روش را به شما معرفی کند.

3- بیماری‌های رحم

در بعضی موارد رحم به علت نقص عملکردی، باعث خونریزی می‌شود. مثل پولیپ (که به دلیل افزایش ضخامت مخاط داخل رحم ایجاد می‌شود)، فیبروم (تومور خوش‌خیم عضله رحم)، بزرگی رحم (که در اثر زایمان‌های متعدد ایجاد می‌شود) و یا بروز سرطان رحم که بیشتر در خانم‌های بالای 500 سال و بعد از یائسگی بروز می‌کند.

4- حاملگی و سقط جنین

بعضی از بانوان ممکن است از خونریزی رحمی در بین عادت‌های ماهانه خود شکایت کنند.

همه روش‌های جلوگیری از بارداری درصدی خطا دارند و می‌توانند باعث بارداری شوند. حال اگر بارداری به سقط بیانجامد (سقط جنین در هفته‌های اول بارداری بسیار شایع است) می‌تواند منجر به خونریزی های غیر طبیعی شود.

حتی حاملگی خارج رحمی را می‌توان با خونریزی غیر طبیعی رحم تشخیص داد. حاملگی‌های خارج رحمی بسیار خطرناک می‌باشند. به جایگزینی سلول تخم در جایی غیر از رحم مانند لوله رحمی، حاملگی خارج رحمی گفته می‌شود.

5- نزدیک شدن به سن یائسگی

در طی یائسگی، مقدار هورمون استروژن در بدن فرد تا حد زیادی کاهش پیدا می‌کند. با کم شدن سطح استروژن، چرخه قاعدگی رو به خاموشی می‌گذارد و دیواره رحم شروع به نازک شدن می‌کند.

نازک شدن دیواره داخلی رحم سبب شکننده شدن و تضعیف رگ‌های خونی این قسمت می‌شود و همین امر سبب خونریزی های گاه و بی‌گاه از ناحیه واژن می‌گردد.

علامین خونریزی غیرعادی رحمی

- خونریزی و یا لکه بینی در بین عادت ماهیانه
- بروز خونریزی با فاصله زمانی کمتر از 21 روز و یا بیشتر از 35 روز
- خونریزی شدید مانند دفع لخته‌های خونی بزرگ که فرد مجبور می‌شود هنگام شب که فعالیت او کم است، چند مرتبه نوار بهداشتی خود را عوض کند.
- رشد بیش از حد موهای بدن
- گر گرفتگی
- خشکی واژن
- حساس شدن به لمس
- نوسانات خلقی
- ضعف و خستگی و تشنگی به علت از دست دادن مقادیر زیادی خون

روش‌های تشخیص خونریزی غیرعادی رحمی

- سونوگرافی: اولین و بهترین روش تشخیص خونریزی های غیر طبیعی رحم، سونوگرافی معمولی است.

- شمارش گلبول‌های خونی (CBC)

- تست‌های هورمونی که هورمون های FSH و LH و هورمون مردانه، هورمون پرولاکتین و هورمون پروژسترون را بررسی می کند.

- تست بارداری

- تست بررسی عملکرد تیروئید

- انجام تست پاپ اسمیر برای بررسی عفونت دهانه رحم

- بیوپسی یا نمونه برداری از بافت رحم تا هرگونه عفونت، سرطان و توده بررسی شود.

- هیستروسکوپی (آندوسکوپی رحم)

- سونوگرافی از طریق واژن تا هر گونه مشکلی در رحم و یا لگن فرد بررسی شود.

- ام آر آی نیز در تشخیص ضایعات خونریزی های غیر طبیعی رحم کمک کننده است.

D & C یا کورتاژ چیست؟

مطمئننا شما با این واژه آشنا هستید. اگر آشنایی ندارید باید بدانید که دیلاتاسیون یا کورتاژ و یا D&C عمل کوچکی است که برای خونریزی رحم استفاده می شود. از کورتاژ برای درمان سرطان رحم استفاده می کنیم، اما باید بدانیم چرا پزشک دیلاتاسیون و کورتاژ را توصیه می کند، چه توقعی باید از این عمل داشت یا خطرهای این عمل چیست؟

کورتاژ و یا D&C چیست؟

«دیلاتاسیون» به معنی باز کردن دهانه رحم برای پهن تر یا گشادتر کردن آن و «کورتاژ» به معنی تراشیدن یا برداشتن نمونه‌ای از اندومتر یا بافت درونی رحم برای معاینه‌های بعدی است. برای درک بهتر، خوب است بدانیم رحم اندامی عضلانی است که در قسمت تحتانی شکم قرار دارد. دهانه‌رحم هم «سرویکس» نامیده می‌شود.

در سنن باروری، هر ماه میزان 2 هورمون زنانه به نام «استروژن» و «پروژسترون» تغییر می‌کند و این تغییر باعث بروز خونریزی قاعدگی می‌شود. این هورمون‌ها در تخمدان‌ها ترشح و بدن یک خانم را برای بارداری آماده می‌کنند. استروژن در دوره قاعدگی و پروژسترون در نیمه دوم سیکل قاعدگی تولید می‌شوند.

پروژسترون باعث می‌شود لایه داخلی رحم ضخیم و هر ماه برای جایگزین شدن تخم لقاح یافته آماده شود. اگر تخم بارور نشود، میزان هورمون‌ها کاهش می‌یابد و پیامی به رحم

می‌فرستد تا لایه داخلی آن فرو بریزد. ریزش لایه داخل رحم در هر ماه باعث عادت ماهیانه می‌شود. عمل دیلاتاسیون و کورتاژ معمولا بدون مشکل انجام میشود و بهبود قاعدگی پس از آن معمولا به سرعت در مدت کوتاهی رخ میدهد.

این کار به چه عللی انجام می‌شود؟

دیلاتاسیون و کورتاژ ممکن است برای کشف و شناسایی دلایل خونریزی غیرطبیعی انجام شود. طی این عمل نمونه‌ای از بافت رحم برداشته و در آزمایشگاه زیر میکروسکوپ بررسی می‌شود تا مشخص شود آیا سلول غیرطبیعی وجود دارد یا نه. این عمل همچنین وقتی خانمی دچار سقط شده باشد هم انجام می‌شود و در صورتی که باقیمانده محصولات بارداری در رحم باشد، با کورتاژ و دیلاتاسیون خارج می‌شوند. این کار بسیار مهم است زیرا ماندن بافت ممکن است باعث عفونت یا خونریزی زیاد شود.

آیا این شیوه تشخیصی خطر دارد؟

خطرها و عوارض D&C معمولا نادر است اما ممکن است شامل خونریزی، عفونت یا پارگی دیواره رحم یا وسیله باریکی باشد که درون رحم فرستاده می‌شود. اگر پارگی رخ دهد، اندام‌های مجاور هم آسیب می‌بینند و جراحی اضافی لازم خواهد بود، بنابراین اگر پس از کورتاژ نشانه‌هایی چون خونریزی شدید از واژن، تب، درد شکم و ترشحات بدبو از واژن داشتید، فوراً به پزشک مراجعه کنید.

در موارد نادر بعد از دیلاتاسیون و کورتاژ ممکن است زخم یا چسبندگی ایجاد شود. این حالت که به نام «نشانگان اشرف» خوانده می‌شود، می‌تواند باعث ناباروری و تغییراتی در جریان قاعدگی شود. در بسیاری از زنان این نشانگان با جراحی به‌طور موفقیت‌آمیز درمان می‌شود. اگر بعد از عمل دیلاتاسیون و کورتاژ متوجه تغییراتی در قاعدگی خود شدید، حتماً به پزشک خود اطلاع دهید.

تکنیک انجام دیلاتاسیون و کورتاژ چیست؟

پزشک ممکن است در صورت لزوم، قبل از جراحی دهانه‌رحم را کمی بازتر کند و برای این کار وسیله باریکی داخل دهانه‌رحم قرار می‌دهد تا چند ساعت در آنجا باقی بماند. این وسیله مایع را از دهانه‌رحم جذب می‌کند و باعث می‌شود سرویکس یا همان دهانه‌رحم ورم کند و کمی گشادتر شود، راه دیگر باز کردن دهانه‌رحم، تجویز دارو است. ممکن است پزشک قبل از دیلاتاسیون و کورتاژ بیمار را بیهوش کند. می‌توانید در مورد نوع بیهوشی با پزشک تصمیم‌گیری و صحبت کنید. بیمار با بیهوشی‌های معمولی در مدت عمل بیدار نمی‌شود.

بیهوشی از طریق تزریق وریدی دارو یا به‌وسیله ماسک بیهوشی انجام می‌شود اما در بیهوشی موضعی، اطراف سرویکس با دارو بی‌حس می‌شود و بیمار در طول عمل بیدار است. طی عمل هم به همان روشی که برای معاینه‌های معمولی زنانه روی تخت معاینه قرار می‌گیرد، دراز می‌کشد تا داخل واژن دیده شود. دهانه‌رحم به آرامی باز و نمونه بافتی با «کوتر» یا «ساکشن» از درون رحم برداشته می‌شود و آن را برای معاینه‌های بیشتر به آزمایشگاه می‌فرستند.

چه مدت طول می‌کشد تا بهبود حاصل شود و چه مراقبت‌هایی لازم است؟

عمل دیلاتاسیون و کورتاژ مدت زیادی طول نمی‌کشد و بیمار می‌تواند بعد از چند ساعت به خانه برگردد. ممکن است به مدت یک تا روز برای انجام کارهای روزمره به کمک نیاز داشته باشید. اگر بیهوشی عمومی انجام شده، گاهی کمی تهوع و استفراغ یا احساس خواب‌آلودگی و ضعف برای مدت کوتاهی او

را آزار می‌دهد. دل‌پیچه‌های خفیف و خلط خونی یا کمی خونریزی از گلو هم از عوارض بعد از این عمل است. بعد از دیلاتاسیون و کورتاژ یک لایه دیگر در رحم رشد می‌کند.

ممکن است قاعدگی در زمان مشخصی که همیشه اتفاق می‌افتاد، رخ ندهد و کمی عقب بیفتد. نکته دیگر اینکه به دلیل بازتر شدن دهانه‌رحم، باکتری‌ها می‌توانند به‌راحتی داخل رحم شوند و این باعث عفونت می‌شود. بهتر است در مورد شروع رابطه زناشویی یا استفاده از تامپون از پزشک خود سوال کنید. بعد از اتمام این عمل و بازگشت نتایج نمونه‌برداری از آزمایشگاه، پزشک در مورد ادامه روند درمانی با شما صحبت خواهد کرد.

با آرزوی سلامتی برای شما عزیزان

تهیه کننده: واحد آموزش
بهار 1401

